

**SKÄRGÅRDSDELEGATIONENS MÅL
UNDER DEN KOMMANDE REGERINGSPERIODEN**

©Vastavalo, Anne Stenroos

MÖJLIGHETER I SIKTE

- skärgårdens attraktiva framtid

I Finlands alla kommuner finns det vattenområden och öar påträffas också i de flesta. I förhållande till markarealen är Finland världens rikaste land på insjöar och ett av de länder i Europa som har flest öar när man ser på antalet. Nästan alla finländare har något slags förhållande till skärgården och vattenområdena genom till exempel fritidsboendet (ca två miljoner fritidsbosatta), båtlivet (ca en miljon båtar) och fritidsfisket (omkring 1,6 miljoner fritidsfiskare).

De fritidsbosatta har gjort att antalet invånare i skärgården aldrig tidigare varit så högt som i dag. Pendling från fritidshus har ökat på grund av flexibla möjligheter till distansarbete. Människor är allt mer mobila - nationella kosmopoliter.

Skärgårdsnaturen och -kulturen lockar också allt fler turister. Turismen växer starkt och har stora sysselsättningseffekter i hela landet, men särskilt också i skärgården.

Vår unika skärgård är en alldeles särskild styrka. Vattendrag, öar och insjöar är positiva faktorer i regionutvecklingen i en tid som allt mer fokuserar på upplevelser.

En lyckad skärgårdspolitik har en central roll i att lyfta fram och stärka skärgårdens starka sidor. En platsbaserad utveckling av skärgården är viktig, vilket avser skraddarsydda lösningar med fokus på regionens behov.

Viktiga frågor ur det skärgårdspolitiska perspektivet är skärgårdstillägg som beviljas i form av **statsunderstöd, en fungerande skärgårdstrafik, digitala förbindelser, smidiga tjänster, hållbar skärgårdsturism och klimatförändringen.**

Skärgårdsområdena har en stor potential!

MER INFORMATION

SANKs ordförande

riksdagsledamot Hanna Kosonen
hanna.kosonen@eduskunta.fi, tfn. 040 7171 114

SANKs generalsekreterare

ledande sakkunnig Elina Auri
elina.auri@mmm.fi, tfn. 0400 744 900

©landsbygdsnätverket, Jyrki Vesa

SKÄRGÅRDSTILLÄGG - en nödvändig förutsättning för en livskraftig skärgård

Skärgården och dess invånare behöver särskilt stöd för att kunna bevara skärgårdens livskraft. Det är viktigt att tillgången på tjänster, skärgårdens trafikförbindelser och språkförhållanden är tryggt i framtiden, även i de nya landskapen. Genom en aktiv skärgårdspolitik ser man till att skärgårdsområdena beaktas vid utveckling av landskapen.

Skärgårdstillägget, en del av statsandelen för kommunal basservice, är ett viktigt tillägg och stöd för att man ska kunna ordna och utveckla basservicen i skärgårdsområdena. Skärgårds- och vattenkaraktären kostar skärgårdskommuner och kommuner med skärgårdsdelar miljoner euro extra. Extra kostnader orsakar bland annat skolskjutsar, hamnar och vattenräddning, organisering av social- och hälsovårdstjänster samt byggande och underhåll av vatten- och avloppsnät.

UNDER NÄSTA REGERINGSPERIOD BÖR MAN SE TILL ATT

- Skärgårdstillägget som är en del av statsandelen för kommunal basservice garanterar skärgårdens livskraft och en långsiktig utveckling.

SKÄRGÅRDEN SOM BOSTADSORT

I skärgården har aldrig tidigare bott så många människor som nu. På öar utan fast vägförbindelse bor ca 230 000 människor antingen permanent eller på fritidsbasis. Fritidsbosättningen har ökat invånarantalet i skärgården i någon mån, medan trenden för de fast bosatta är tvärtom. Förutom åtgärder som förbättrar skärgårdens livskraft är det viktigt att skärgårdsflytt främjas genom att göra det lättare att bygga om fritidsbostäder till permanenta bostäder samt genom att öka utbudet av bostäder och tomter.

UNDER NÄSTA REGERINGSPERIOD BÖR MAN SE TILL ATT

- Byggandet styrs i en riktning som gör det enklare att bygga om fritidsbostäder till permanenta bostäder.
- Utbudet av bostäder, fritidsbostäder och företagslokaler möter efterfrågan. Detta kan främjas till exempel genom landsomfattande projekt.

©Vastavalo, Sassa Stenroos

SKÄRGÅRDENS FUNGERANDE TRAFIKFÖRBINDELSER

Skärgårdens fungerande trafikförbindelser är en nödvändig förutsättning för en livskraftig skärgård. Utan dem är det svårt, nästan omöjligt, att bo, driva företag eller tillbringa fritid i skärgården eller bevara skärgårdskulturen. När man utvecklar skärgårdstrafiken ska man ta hänsyn till förändringarna i samhället, till exempel mobilitet och pendling samt turism och utveckling av den.

Huvudsakligen avgiftsfri skärgårdstrafik har gjort det möjligt att utveckla skärgården och fortfarande hålla den som ett attraktivt fritids- och resmål.

UNDER NÄSTA REGERINGSPERIOD BÖR MAN SE TILL ATT

- Man genom offentligt stöd säkrar en fungerande och avgiftsfri skärgårdstrafik, vilket är en nödvändig förutsättning för utveckling av skärgården.

DIGITALISERING

Digitaliseringen vinner terräng i snabb takt. Allt fler tjänster kan fås via webben. Digitaliseringen berör hela Finland, men effekterna syns speciellt i landsbygds- och skärgårdsområdena. Fungerande datakommunikationsförbindelser ger också möjlighet att ordna skolundervisning på distans.

Regionernas livskraft är i hög grad beroende på hur bra regionerna lyckas med att locka och hålla kvar aktiva invånare och företag på orten. En av de faktorer som lockar folk och håller kvar dem är fungerande datakommunikationsförbindelser.

Förbindelseanslutningarna för datakommunikation i skärgården, särskilt på de fast bosatta öarna som saknar fast vägförbindelse, är oroväckande låga.

UNDER NÄSTA REGERINGSPERIOD BÖR MAN SE TILL ATT

- Skärgårdsområdena får bättre datakommunikationsförbindelser.
- Datakommunikationsförbindelserna behöver statligt stöd på orter där kommunikationsnäten inte byggs på marknadsvillkor.

SMIDIGA TJÄNSTER FÖR SKÄRGÅRDS- OCH FRITIDSBOSATTA SAMT TURISTER

Utbudet av offentliga tjänster ändrar karaktär. Allt fler tjänster går att få i digital form. Tjänsterna koncentreras och fysiska tjänster flyttas allt längre bort från skärgården. Om man på ett fördomsfritt och smidigt sätt kombinerar tjänster, är det dock möjligt att bevara en god servicenivå även i skärgårdsområdena. Förutom att kombinera och skraddarsy service ger mobila tjänster möjlighet att komplettera de vanliga tjänsterna.

UNDER NÄSTA REGERINGSPERIOD BÖR MAN SE TILL ATT

- Man stärker de åtgärder som ger möjlighet att producera tjänster i skärgården på ett fördomsfritt och flexibelt sätt och med hänsyn till behoven på lokal nivå.

YRKESFISKE SOM SKÄRGÅRDSNÄRING

Antalet yrkesfiskare har sjunkit avsevärt under hela 2000-talet. År 2018 fanns det cirka 700 yrkesfiskare i Finland.

För att yrkesfisket ska kunna räddas måste det följaktligen vidtas brådskande åtgärder för att denna näring, som är den mest traditionella i skärgården, ska kunna bevaras och nya, unga företagare fås in i branschen. I mån av möjlighet bör hindren för fisket undanröjas, t.ex. bör det hittas metoder för att bekämpa skadedjur (säl och skarv). Fiskets betydelse när det gäller att avlägsna näringsämnen ur vattendragen bör beaktas; det s.k. reduktionsfisket innehar en betydande roll med tanke på miljön.

UNDER NÄSTA REGERINGSPERIOD BÖR MAN SE TILL ATT

- Verksamhetsbetingelserna för yrkesfisket förbättras, t.ex. genom att efterfrågan på inhemsk fisk främjas, den byråkrati som sammanhänger med yrkesfisket lindras och den förstörelse som skadedjur orsakar beaktas.

HÅLLBAR SKÄRGÅRDSTURISM

Skärgårdsturismen fortsätter att växa. Den sysselsätter allt fler människor och stärker den lokala ekonomin. Skärgårds- och vattenturismens potential är stor och förutsättningarna för att utveckla turismen är utmärkta. Intresset för skärgårdskulturen ökar, vilket är en positiv utvecklingstrend för skärgårdsområdena. En miljövänlig och hållbar skärgårdsturism utmanar fjärrturismen och skapar nya upplevelser inom den inhemska turismen.

När man utvecklar skärgårdsturismen, är det viktigt att beakta turismens hållbarhet ur ett ekonomiskt, miljömässigt, kulturellt och socialt hållbart perspektiv. Skärgårdens bärkraft måste fastställas i tid för att massturismens negativa effekter ska undvikas.

UNDER NÄSTA REGERINGSPERIOD BÖR MAN SE TILL ATT

- Skärgårdsturismen lyfts fram som ett huvudtema för utvecklingen av turismen i Finland.
- Skärgårdsturismens potential identifieras bättre än för närvarande och turismen utvecklas på ett hållbart sätt.

SKÄRGÅRDENS AKTIVA ROLL I KLIMATTALKOT

När det gäller att bekämpa klimatförändringen, ska skärgårdsområdena ses som en del av helhetslösningen. Hållbara lokala lösningar belastar klimatet och miljön mindre, till exempel lokal energiproduktion, digitalisering och den potential som delningsekonomin innebär. Skärgårds- och vattenområdena har en möjlighet att inta en stor roll när det gäller att öka produktion och användning av förnybar energi - skärgården har en möjlighet att profilera sig som ett modellområde för användningen av förnybar energi, dess produktion och användning.

Vi behöver åtgärder för att hålla Östersjön ren så att skärgårds-, vatten- och kustområdena attraherar även framöver.

UNDER NÄSTA REGERINGSPERIOD BÖR MAN SE TILL ATT

- Skärgårdens och vattenområdenas roll i att använda och producera energi utforskas och främjas, till exempel sol-, bio-, vind- och vågenergi.
- Miljöfrågorna ses som en integrerad del av skärgårdsutvecklingen.